

## Mezinárodní konference doktorandů obchodního práva

Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 20. prosince 2005

Josef Šilhán\*

Jak se již stalo dobrou tradicí, uspořádala Katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity ke konci roku na půdě domovské fakulty vědeckou konferenci doktorandů obchodního práva. Letošní (již čtvrtý) ročník se opět věnoval tématu velmi aktuálnímu a podnětnému, totiž „Ekonomickým souvislostem právní úpravy a jejího výkladu“. Vzhledem ke svému obecnějšímu dosahu a také schopnosti postihnout moderní, především ekonomizující tendence v přístupu k právu a jeho interpretaci a aplikaci, a vtáhnout do předmětu zkoumání také komunikaci mezi právem a neprávními disciplínami, poskytovalo zvolené zadání tématu bohaté příležitosti k zajímavým a inspirujícím příspěvkům nejen z oblasti obchodního práva.

Konference se zúčastnilo více než dvacet přispívatelů, zdaleka ne pouze z řad studentů doktorského studijního programu a zdaleka ne pouze brněnské provenience. Pestrou paletu účastníků celodenní konference tvořili zástupci právnických fakult Masarykovy uni-

verzity, Západočeské univerzity v Plzni, Wirtschaftsuniversität ve Vídni, Univerzity Palackého v Olomouci, Univerzity Karlovy v Praze, svůj příspěvek zaslal i zástupce Univerzity Komenského v Bratislavě. Konference se tak stala fórem, na němž zazněl hlas všech českých právnických fakult, jakož i sesterských univerzit některých sousedních zemí.

Po zahájení, jehož se ujal vedoucí hostitelské Katedry obchodního práva PrF v Brně prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., přednesl první příspěvek prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc. z téže katedry na téma *Interpretace norem a interpretace skutečností*. V něm se věnoval problematice výkladu právních předpisů, projevů vůle i právně významných skutečností. Polemizoval přitom s publikovaným provokativně podnětným názorem Iva Telce, že „není možné, aby při vědecky správné aplikaci interpretačních metod dva právníci dospěli k odlišnému výkladovému závěru, pokud jde o tentýž právní předpis, že tedy právo je pou-

\* JUDr. Josef Šilhán, interní doktorand, Katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a student Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity, Brno

ze jedno a správné“. Prof. Hajn ve svém příspěvku poukázal na fakt, že zejména s ohledem na generální klauzule a neurčité právní pojmy je výběr některého z možných řešení především *hodnotícím aktem* soudce a závisí mimo jiné na *jeho hodnotovém žebříčku*. Poněkud odlišný důraz na tu či onu hodnotu, může pak vést k odlišnému a přitom dobře zdůvodnitelnému právnímu řešení. V souvislosti s tematikou konference pak na *konkrétním případě ze soudní praxe v nekalosoutěžní věci* ilustroval, že pro náležitý výklad a potřebné „vážení zájmů“ v každém jednotlivém případě je nutno rozhodnutí opírat o potřebné znalosti ekonomické teorie i praxe.

Prof. JUDr. Josef Bejček, CSc. svým příspěvkem nazvaným *Fúze a „efficiencies“* otevřel blok tematicky souvisejících referátů specializovaných na právo ochrany hospodářské soutěže. Zabýval se především otázkou kritérií posuzování fúzí a potenciálním vyrovnávacím vlivu tzv. *efficiencies* (tedy „přínosů“, „výhod“ vyvolaných fúzí) vůči zhoršení soutěžního prostředí v jejich důsledku. Vyvážené posouzení těchto (možných, více či méně pravděpodobných, čistě ekonomických i širších, spíše vnitrofiremních i celospolečenských, dlouhodobých a krátkodobých) přínosů ve vztahu k možným protisoutěžním účinkům fúze je přitom kardinální otázkou soutěžní politiky. Hovořit o přínosech v oblasti soutěžního práva přitom ale není metodicky možné, aniž je nejprve vyjasněno, jaké *cíle* má soutěžní právo plnit. Prof. Bejček tedy ve svém příspěvku komplexně a do hloubky posoudil také navazující (i hodnotové) otázky zásadních pojmů soutěžního práva jako např. efektivnost, spotřebitelský blahobyt, vlivy ekonomického přístupu a ekonomizujících tendencí v právu jakož i soupeřících koncepcí vycházejících na jedné straně z tradic ordoliberalních a straně druhé z moderního pragmatického pojetí soutěžního práva.

JUDr. Robert Neruda (externí doktorand na Katedře obchodního práva PrF MU v Brně) navázal s tematicky příbuznou problematikou ve svém vystoupení s názvem *Je právo hospodářské soutěže právem? Ekonomická východiska a souvislosti soutěžního práva*. Ve svém příspěvku uvádí, že spíše než o soutěžním právu bylo by vhodné hovořit o *soutěžní politice*, jakožto součásti moderní hospodářské politiky. Soutěžní politika je mixem, v němž jsou zastoupeny jak soutěžní právo, tak soutěžní ekonomie, resp. je použitím soutěžní ekonomie v rámci strukturovaného právního rámce. Zabýval se tedy v první části jednak specifiky soutěžního práva, které shledává nejen ve zvláštnostech předmětu jeho právní ochrany, ale také v metodách právní regulace, konstrukci právních norem a významu výkladu a aplikační praxe a v druhé části pak současnou situací, charakterizovanou trendem posilování ekonomických aspektů soutěžní analýzy jednotlivých případů na úkor relativního snižování významu tradičních právních prvků, a rovněž šancemi a riziky s tímto vývojem spojenými.

JUDr. Dana Ondřejová (interní doktorandka na Katedře obchodního práva PrF MU v Brně) přednesla příspěvek nazvaný *Ekonomické a soutěžně-právní souvislosti tzv. „národních šampiónů“*. V něm konstatuje, že v posledním roce se velmi aktuálním tématem v oblasti fúzí v Evropských společenství stala právě problematika tzv. *národních šampiónů*. Tímto se rozumí politika vlády, která má ve svém důsledku vést ke spojování velkých průmyslových celků, k jejich posílení a ochraně takto vzniklých „národních šampiónů“ před jejich převzetím zahraničními společnostmi. Ve svém výkladu se zamýšlela nad vhodností takového přístupu, nad způsoby, kterými k popisovaným jevům dochází, důsledky, které z nich plynou i nad způsoby, jak je možno je posoudit z pohledu práva na ochranu hospodářské soutěže. Provedla i ekonomickou analýzu celé problematiky. Také v následné diskusi se účastníci konference spolu s autorkou zamýšleli nad problémem, ve který může v budoucnu potenciálně vyústit případná snaha promítnout homogenizaci ekonomického prostředí Evropské unie ve vytváření „šampiónů“ jakéhosi vyššího řádu, tedy tzv. „evropských šampiónů“, především jako soupeřů proti americkým konkurentům.

Následovalo vystoupení *K některým ekonomickým souvislostem právní úpravy dohod narušujících hospodářskou soutěž* Mgr. Vítězslava Šemory (externí doktorand na Katedře obchodního práva PrF MU v Brně). V něm poukázal na některé důvody a jejich ekonomické souvislosti, které musejí zákonodárce zohlednit v rámci regulace hospodářské soutěže, zejména jde o promítnutí požadavku přiměřenosti úpravy soutěžního práva a zejména jeho následné aplikace, neboť příliš striktní právní úprava, stejně jako rigidní aplikace může mít za následek nikoliv ochranu a podporu soutěžního prostředí, ale naopak jeho oslabení. Nalezení vhodného kompromisu mezi veřejným zájmem na ochraně a podpoře hospodářské soutěže a zájmy jednotlivých soutěžitelů není tedy jen úkolem zákonodárce, ale významná role je zde svěřena soutěžnímu úřadu a správním soudům. V. Šemora se v oblasti dohod narušujících hospodářskou soutěž nejprve zabýval povahou jejich právní regulace obecně, v konkrétní rovině pak generální klauzulí i výjimkami ze zákazu dohod, včetně aktuálního vývoje a zhodnocení právní úpravy.

Mgr. Josef Šilhán (interní doktorand na Katedře obchodního práva PrF MU v Brně) zpracoval příspěvek *„More economic approach“ v evropském soutěžním právu*. V něm se pokusil zmapovat soudobé tendence v soutěžním právu spočívající v *posilování role ekonomického pohledu* a posilování ekonomických hledisek. Ty se projevují jak při interpretaci a aplikaci, tak při tvorbě práva, mají i dopady v rovině institucionální. Uvedl právní i soutěžně-politické důvody, proč k popisovanému jevu dochází, jaká je role v jednotlivých oblastech a jak konkrétně se „*more economic approach*“ v praxi projevuje (ať již v iden-

tifikaci a posuzování jednotlivých případů, při tvorbě guidelines či blokových výjimek či ex post a ex ante analýzách) i jaká jsou potenciální úskalí užívání ekonomických nástrojů v procesu právní regulace v oblasti hospodářské soutěže. Předmětem bližšího rozboru byl také institucionální a organizační rozměr problematiky; autor se zabýval stavem a strukturou zapojení ekonomických odborníků do aplikační praxe v rámci soutěžních úřadů, zejména na evropské úrovni v rámci Úřadu hlavního soutěžního ekonoma (*The Office of the Chief Competition Economist*). V následné diskusi bylo poukázáno i na v minulosti proběhnuvší snahu uvést do praktického užívání podobný úřad i na českém Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

**Product placement jako účinná reklama (?)** je název dalšího příspěvku, jenž přednesla Mgr. Vladislava Jabůrková (externí doktorandka na Katedře obchodního práva PrF MU v Brně). Zabývala se aktuální tematikou tzv. *product placementu*, jednoho z osvědčených a stále více využívaných reklamních způsobů. Jde o umístování výrobků, služeb nebo jiné propagace výrobce v dílech, zejména ve filmech, televizních seriálech nebo jiných divácky atraktivních pořadech. Se zvyšující se obezřetností spotřebitelů ve vztahu k potenciálnímu vlivu reklamních praktik se totiž v současné době zvyšuje i poptávka marketingových pracovníků po *nenápadné*, ale o to účinnější reklamě. Současně s umístováním však vyvstává také problematický charakter tohoto reklamního způsobu, který dává pochybnosti nad zákonností a tedy i přípustností takové reklamy, zejména se jedná o problematiku skryté reklamy. Autorka tedy zevrubně zkoumá způsoby, možnosti a meze *product placementu*, ekonomické dopady jednotlivých přístupů, zhodnotila stávající praxi a uvedla příslušné příklady, na kterých své úvahy názorně demonstrovala.

**Doc. JUDr. Karel Marek, CSc.** (Katedra obchodního práva PrF MU v Brně) vystoupil s příspěvkem *Veřejné zakázky, veřejně soukromá partnerství (ekonomické souvislosti právní úpravy a jejího výkladu)*. Ekonomické souvislosti tohoto aktuálního tématu jsou zřejmé. Lze odhadnout, že snad polovina veřejných zdrojů nachází svoje určení právě na základě zadávání veřejných zakázek. Autor v první části svého příspěvku hodnotí stávající právní úpravu veřejných zakázek, východiska zákona připravovaného i novou úpravu v rámci EU. V navazující části se pak podrobně zabývá také úpravou koncesních smluv neboli tzv. *public private partnership*. V souvislosti s připravovanou právní reglementací dochází K. Marek k závěru, že se (zejména s ohledem na značné legislativně technické provázání obou zamýšlených úprav především formou vzájemných odkazů) nabízí možnost zvážit vydání obou úprav v jednom předpisu. Celkově autor přípravu nového zákona o veřejných zakázkách vítá, poněkud negativně ovšem hodnotí, že se tak děje v tak krátké době po vydání zákona předchozího a opět s krátkou dobou na jeho přípravu.

Na tematiku veřejných zakázek navázal Mgr. David Mareš (externí doktorand na Katedře obchodního práva PrF MU v Brně) s příspěvkem *Zadávání veřejných zakázek sektorovými zadavateli*. Zákon o veřejných zakázkách se vztahuje nejen na zadávání veřejných zakázek veřejnoprávními subjekty, ale upravuje rovněž postupy při zadávání veřejných zakázek subjekty soukromoprávní povahy – sektorovými zadavateli. Právě na tuto úpravu se D. Mareš ve svém vystoupení zaměřil. Rozebral nejprve základní účel a principy příslušné právní úpravy, blíže se zaměřil na charakteristiku *sektorového zadavatele*, zabýval se také možnostmi souběhu činností sektorového a veřejného zadavatele. Předmětem bližšího zkoumání pak učinil možnosti sektorového zadavatele při samotném zadávání veřejných zakázek.

**Mgr. Vendula Jabůrková** (asistentka na Katedře občanského práva a pracovního práva PrF UP v Olomouci a externí doktorandka na Katedře občanského práva PrF MU v Brně) přednesla příspěvek *Ekonomické aspekty odpovědnosti za vady při prodeji zboží v obchodě*. V něm se zabývala problematikou odpovědnosti za vady prodané věci, resp. zásahy do ekonomické sféry osoby, které z důvodu vady prodané věci vznikla jakákoli škoda. Detailně rozebrala příslušnou právní úpravu v komplexu i jednotlivostech a poukázala na některé speciální problémy, které se mohou v praxi vyskytnout, např. se blíže zaměřila na otázku, co vše se dá považovat za onu *škodu* vzniklou z důvodu způsobené vady. Problematické jsou zejména otázky, zda může být takovou škodou i to, že kupující vynaloží další finanční částku na zakoupení téže věci v jiném obchodě, neboť nemůže čekat 30 dnů na provedení opravy a jinou možnost než provedení opravy nemá, či např. i psychická újma způsobená tím, že věc vybraná kupujícím, na níž se projevila vada, byla jediná svého druhu, není žádná podobná na žádném skladě, ale přitom to byla přesně věc, o kterou jedinou měl kupující zájem.

Dopolední blok uzavřela doc. JUDr. Jarmila Pokorná, CSc. (Katedra obchodního práva PrF MU v Brně) se svým příspěvkem *Podíly na obchodních společnostech v SJM – efektivnost kontra spravedlnost?* V něm se věnovala jednomu z příkladů nutnosti řešit průnik zcela odlišných oblastí právní úpravy, v tomto případě *manželství* na jedné straně a *účasť na obchodní společnosti* na straně druhé. Vyvážít je zde nutno požadavek efektivnosti rozhodování podnikatelských subjektů a jejich ochrany před vlivy, které by mohly rozhodovací procesy a tím i činnost podnikatelů destabilizovat, a dosažení majetkové spravedlnosti ve vztazích mezi manželi. Ve svém pojednání se zabývala především otázkou možnosti začlenění obchodního podílu jednoho z manželů do SJM nebo naopak jeho vyčlenění z tohoto majetkového společenství a srovnání důsledků hraničních variant obou řešení. Pro názornost je v písemném zpracování příspěvku můžeme nalézt přehledně uspořádaný v tabulkách.

Účelné mohou být výsledky tohoto srovnání mimo jiné i pro úvahy v rovině *de lege ferenda*, včetně inspirace pro řešení, které bude navrženo pro budoucí občanský zákoník.

Po přestávce vyhrazené na občerstvení zahájili odpolední část konference svými příspěvky zástupci z plzeňské právnické fakulty. Jako první vystoupil JUDr. Tomáš Dvořák (Katedra obchodního práva PrF Západočeské univerzity v Plzni) s příspěvkem *Ekonomické důsledky některých nedomyšlených normativních ustanovení, tři příklady z mnoha možných*. První z příkladů je „hypertrofované“ *ust. § 67a ObchZ*, o „dispozicích“ s podnikem, zjevně svým dosahem i konsekvencemi zbytečně přesahující rámec nutné transpozice směrnice, uvedl konkrétní důvody a navrhl ustanovení výrazně redukovat. Druhá poznámka se týkala kritiky neexistence *materiální publicity zápisů v katastru nemovitostí*, v důsledku čehož se na stav zápisu v katastru nemovitostí nelze prakticky vůbec spoléhat. Nalézt řešení (které přijít podle autora zkrátka nějaké musí, neboť současný stav je neudržitelný) je ovšem v tomto případě poněkud komplikovanější. T. Dvořák navrhuje buď důsledné obnovení intabulačního principu, anebo jeho úplné opuštění a zavedení konsensuálního principu po vzoru některých zahraničních (zejména anglosaských) států. Třetí a poslední poznámkou byla kritika *ust. §§ 255 a 256 ObchZ* (fúze a rozdělení družstva), zejména co se týče převládajícího negativního přístupu teorie i praxe k analogickému užití ustanovení *ObchZ* o fúzích a.s., přestože podle T. Dvořáka taková analogická aplikace ze zákona implicitně vyplývá.

Navázal JUDr. Bohumil Havel (Katedra obchodního práva PrF Západočeské univerzity v Plzni) se svou *skicou o ekonomické relativizaci vlastnické struktury obchodních společností*. Ve své stati se nejprve obecněji zaměřil na vlastnické právo jako institut, včetně reflexe naší specifické úpravy vlastnictví a majitelství a vývoje s tím souvisejícím. Zvýšenou pozornost věnuje vztahu vlastnictví v právním a ekonomickém smyslu, dělenému vlastnictví obchodních společností, zejména pak o specifikách u společností akciových. B. Havel hovořil také o tzv. *corporate governance* (souhrnné označení pro regulaci správy a řízení obchodních korporací) a uvedl v tomto ohledu také některé postřehy z roviny legislativních úvah. Zejména co se týče vztahu evropského a národního zákonodárce, jisté informační asymetrie mezi nimi, možností využití metody *Regulatory Impact Assessment*, případně poznatků *ekonomické analýzy práva*. V závěru svého příspěvku pak uvádí, že absence pochopení ekonomických souvislostí, nedostatek diskuse, myšlenková neujasněnost a slepé přebírání zahraničních modelů jistě není tím, co lze nazývat správnou a vyváženou legislativou.

Dalším v pořadí bylo vystoupení JUDr. Jose-

fa Kotáska, Ph.D. (Katedra obchodního práva PrF MU v Brně) *„Insider trading“ jako odměna pro management?* V něm se autor věnoval problematice, která je již dlouhodobě předmětem obsáhlých diskusí právníků a ekonomů, a to zejména v zahraniční literatuře, tedy využívání neveřejných a kurzotvorných informací na kapitálovém trhu. Po úvodu do problematiky a nastínění názorového i reglementačního vývoje ve světě J. Kotásek prezentoval a zhodnotil jeden z „klasických“ argumentů používaných proti záka- zu využití důvěrných informací – že *insider trading* je efektivní formou odměny pro management a že by proto měl být aprobován, neboť představuje účinný motivační nástroj pro vyšší management. Autor jednak zpochybňuje tvrzenou neefektivitu jiných motivačních instrumentů, jednak poukazuje na tzv. „morální hazard“ spojený zejména s tím, že manažer profituje nejen z pozitivních, nýbrž i z negativních informací a může tak být motivován i k tvorbě pro společnost nevýhodných informací a konečně proti aprobaci *insider trading* jako formy odměny managementu argumentuje i její neurčitostí.

*Některé ekonomické souvislosti firemního práva* ve svém příspěvku popsala JUDr. Eva Večerková, Ph.D. (Katedra obchodního práva PrF MU v Brně). Současně platné ustanovení § 8 *ObchZ* spojuje pojem *obchodní firma* pouze s podnikateli, kteří jsou zapsáni v obchodním rejstříku. V této souvislosti si mnozí podnikatelé – fyzické osoby kladou otázku, zda je pro ně ekonomicky výhodnější „pořídít si“ firmu (tj. nechat se na vlastní žádost zapsat do OR) nebo podnikat jen pod svým jménem a příjmením (tj. bez zápisu do OR). E. Večerková se tedy ekonomickými aspekty a důsledky z nich plynoucími ve svém příspěvku s ohledem na toto rozhodování zabývala. Zaměřila se také na problematiku tzv. *staré obchodní firmy* (*ust. § 11 odst. 1 ObchZ*). Současná právní úprava již explicitně nevyžaduje, aby nástupnický dodatek obsahoval také jméno nástupce. Má tedy podnikatel možnost podnikat pouze pod starou firmou (bez uvádění svého jména a příjmení)? Splňuje takto doplněná stará firma zákonem (kogentně) stanovený požadavek, že *firmou fyzické osoby* musí být *vždy její jméno a příjmení*? I těmito otázkami se autorka ve svém příspěvku analyticky zabývala a kriticky přitom zhodnotila převažující názor komentářové literatury takový postup připouštějící.

JUDr. Ivana Bučková (Forschungsinstitut für mittel- und osteuropäisches Wirtschaftsrecht, Wirtschaftsuniversität Wien) se v příspěvku *Některé ekonomické aspekty obchodně právních vztahů mezi ČR a Rakouskem* zaměřila na problematiku navýsost praktickou. Zabývala se mimo jiné otázkami, které si v konkrétním sporu bude klást strana, jež uvažuje o tom, ve které ze zemí (zda v České republice nebo v Rakousku) bude výhodnější žalovat. V popředí zájmu přitom byly právě ekonomické aspekty. Posoudit tak bylo nutno např. soudní poplatky (které možná trochu paradoxně v Rakousku znamenají pro

účastníka sporu menší náklady než v Česku), celkové náklady sporu, také advokátní přímus, který v Rakousku platí nad fixně stanovenou hranici předmětu sporu, jiné účtování služeb advokáta (za každé jednání) apod. Přinesla tak cenné a užitečné srovnání pro právníckou praxi.

Následovalo vystoupení k *Navrhované úpravě zákoníku práce*, jež si připravily Mgr. Dana Zerzánová a Mgr. Hana Votýpková (interní doktorandky na Katedře pracovního práva a práva sociálního zabezpečení PrF MU v Brně). Provedly přehled a často kriticky hodnotily novinky, které z nového zákoníku práce vyplývají, včetně dopadů ekonomických, zejména co se týče zajímavosti České republiky jako „investičního cíle“. Nejen s ohledem na to i ostatní účastníci konference v reakci na značnou část zamýšlené normativní regulace často vyjadřovali své kritické připomínky a nenacházeli než nespokojených vyjádření. Důvody velmi rigorózní a *svazující* (mnohdy snad přímo proti zájmům zaměstnance jdoucí) reglementace ve významné míře vycházející vstříc zjevně pouze jedné ze stran zaměstnavatelé/odbory, poodhalili účastníci v následné diskusi i několika připomínkami (i osobními postřehy) k procesu samotné tvorby a přijímání tohoto předpisu.

Mgr. Klára Bartončíková (obor Občanské právo procesní na PrF UP v Olomouci) a JUDr. Renata Šínová (obor Občanské právo procesní na PrF UP v Olomouci, doktorandka studijního oboru Občanské právo na PrF MU v Brně) se zabývaly *Ekonomickými aspekty právní úpravy předběžných opatření*. Ve svém příspěvku se pokusily o stručné shrnutí nové právní úpravy předběžných opatření a upozornění na některé její důležité ekonomické aspekty. Autorky zevrubně probraly současnou právní úpravu, která doznala oproti té dosavadní celou řadu změn a úprav, a to jak pozitivních, tak bohužel i negativních. Ty autorky také blíže identifikovaly a kriticky zhodnotily. Dle jejich názoru dochází vzhledem ke stanovení pevných finančních částek v takové výši k výraznému omezení možnosti domoci se soudní ochrany prostřednictvím předběžného opatření. Zkoumaná právní úprava se tak podle nich dostává do zřejmého rozporu s čl. 36 Listiny základních práv a svobod, tedy do rozporu se zaručeným právem na soudní ochranu.

Mgr. Olga Matějčková (interní doktorandka finančního práva PrF MU v Brně) vystoupila s příspěvkem *K ekonomické podstatě právní úpravy úrokových sazeb*. V něm se obecně zabývala rolí úroku v právní úpravě i jeho ekonomicko-sociální souvislostmi, mimo jiné i s cílem podpořit diskusi o hodnotách, užítku i efektivnosti právní úpravy, čemuž se ve svém příspěvku také v nemalé míře věnovala. Ve svém referátu se nejprve zabývala vztahem ekonomie a práva obecně, přičemž zvláštní pozornost věnovala ekonomické analýze práva, učení tzv. Chicagské a Rakouské školy. Nad vývojem a hlubší podstatou problematiky úroku se pak zamýšlela i v historicky směro-

vaných úvahách sahajících až k Aristotelovi a učení Tomáše Akvinského. Povahu úroku též učinila předmětem svého zájmu ve srovnání úroku jako sankce za prodlení v právu soukromém a právu veřejném, konkrétně finančním.

JUDr. Daniel Patěk (externí doktorand na Katedře obchodního práva PrF UK v Praze) se ve svém příspěvku nazvaném *Funkce smluvní pokuty v obchodních vztazích* věnoval smluvní pokutě jako významnému zajišťovacímu institutu, jehož nesporné ekonomické výhody spočívají mimo jiné v jeho „levnosti“ a „operativnosti“. Na druhé straně je však nutno poukázat na jistou nevýhodu, již je její „limitace“ solventností konkrétního dlužníka. D. Patěk také blíže popsal *funkce smluvní pokuty* v obchodních (a nejen obchodních) vztazích, zejména pak funkci zajišťovací (preventivní), uhrazovací (reparační) a trestní (sankční), jejich působení i vzájemný vztah, i roli smluvní pokuty jako možné paušalizace náhrady škody. V souvislosti s hodnocením úpravy připravované pro nový občanský zákoník bylo konstatováno, že k podstatným změnám by nedošlo. Zmíněno bylo pouze výslovné zakotvení přípustnosti smluvní pokuty v jiné formě než plnění peněžitém (ust. § 1715 odst. 1). I tato přípustnost však je dovozována právní teorií již za současné zákonné úpravy.

Dalším příspěvkem bylo vystoupení JUDr. Petra Kališe (externí doktorand na Katedře obchodního práva PrF UK v Praze) s příspěvkem poněkud kontroverzního názvu *Vydírání v mezích zákona*. Tématem jeho referátu byl fenomén, který autor dle svých slov považuje za vysoce aktuální a vrcholně zhoubný pro právní i podnikatelské prostředí. Jev, který úzce souvisí s korupcí, ale je velice složitě odhalitelný, přičemž pokud je odhalen, nebývá prokázán – využití jednoho právního prostředku, který je legální, k dosažení právního následku, který je rovněž legální, ale způsobuje těžkou újmu, přičemž mezi aplikovaným právním institutem a požadovaným cílem neexistuje příčinná souvislost. Uvádí přitom hned několik příkladů. Jednak tzv. „greenmailing“ – v českých podmínkách zejména postup minoritních akcionářů proti majoritnímu akcionáři, dále „vydírání“ v případech veřejné dražby nepřevzatých či nevyzvednutých akcií (podle ust. § 214 ObchZ), „vydírání“ u veřejných zakázek či v případě transakcí s nemovitostmi v souvislosti s žalobami na určení práva. V závěru se pak zabývá jak dalšími důsledky a navazujícími problémy, tak i příčinami, které k nim vedou.

Mgr. Miroslav Černý (externí doktorand na Katedře občanského práva PrF MU v Brně) se ve svém příspěvku zaměřil na *Ekonomické a právní souvislosti pirátství v oblasti práv k duševnímu vlastnictví*. Pirátství je v současnosti sledováno jako závažný ekonomický i právní problém. Způsobuje výrobcům originálních výrobků značné škody; ti proto oprávněně požadují odpovídající prostředky právní ochrany proti němu. M. Černý nejprve uvedl, a i empirickými

daty a četnými příklady ilustroval *ekonomický rozměr* pirátství. Některými případy se pak zabýval podrobněji (z hlediska ekonomického, politického i právního) a popsal i současné trendy jak na straně pirátů, tak na straně výrobců originálního zboží. Jelikož v problematických teritoriích typu Čína či Thajsko se ne vždy daří majitelům práv k duševnímu vlastnictví potírat pirátství klasickými právními prostředky ochrany, snaží se mnohdy nalézt *alternativní postupy*, jak se bránit. Mezi ně patří např. lobování u příslušných vlád, vyvíjení tlaku na pronajímatele obchodů, spolupráce s příslušnými státními orgány, varování spotřebitelů či spojení se s pirátskými výrobci. Blíže také popsal aktivity na poli mezivládních i nevládních organizací a v závěru se zabýval perspektivami boje proti pirátství včetně evropské i mezinárodní úrovně.

Ač se bohužel nemohl osobně konference zúčastnit, obohatil svým příspěvkem *Právní forma zmlúv a vplyv na trhové hospodárstvo v našom podnikateľskom priestore* paletu účastníků slovenský kolega JUDr. Ján Golian (interní doktorand na Ka-

tedře Obchodního, Finančního a Hospodářského práva, PrF UK v Bratislavě). Jeho text se tak objeví alespoň ve *sborníku* (na jehož financování se sponzorsky podílely MND Hodonín), který bude v nejbližší době k dispozici. V něm bude možno všechny příspěvky detailně prostudovat a nalézt rozpracování příslušných témat v patřičné hloubce a rozsahu, na který se během nutně omezeného času určeného k prezentaci třeba ne vždy dostalo.

Pořádání mezinárodních vědeckých konferencí Katedrou obchodního práva PrF MU v Brně se již vskutku stalo dobrou tradicí. I letošní ročník přinesl spoustu zajímavého a podnětného a snad naplnil záměr pořadatelů uspořádat vědecky a odborně kvalitní a informačně vydatné setkání, ze kterého mohou účastníci odjíždět s pocitem smysluplně stráveného času; není tedy divu, že se stejnou ambicí je již nyní připravována konference příští, která se uskuteční *v prosinci tohoto roku*. Lze jistě s nadějí očekávat, že (jak tématicky a obsahově, tak i skladbou účastníků a organizací) bude stejně úspěšná jako ta letošní.